

## UZASADNIENIE SZCZEGÓŁOWE DO UWAGI SRG-08/2026

### Zasady lokalizacji wielkoskalowych instalacji OZE – skala, kumulacja i ochrona funkcji gminy

do projektu Strategii Rozwoju Gminy Olecko do 2035 roku

|                                  |                                                                                                                                                                                                 |
|----------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Zgłaszający</b>               | Stowarzyszenie „Partnerstwo Dzikie Mazury” / Zbigniew Sienkiewicz                                                                                                                               |
| <b>Powiązanie z formularzem</b>  | Załącznik do odrębnej uwagi konsultacyjnej SRG-08/2026                                                                                                                                          |
| <b>Zakres projektu Strategii</b> | Część 2.1 – kierunek „Określenie jasnych zasad lokalizacji dużych instalacji OZE”; rozdz. 4.7 „Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW” |

#### 1. Przedmiot uwagi

Uwaga dotyczy potrzeby doprecyzowania w Strategii rzeczywistych zasad lokalizacji wielkoskalowych instalacji odnawialnych źródeł energii. Projekt prawidłowo identyfikuje potrzebę określenia takich zasad i w rozdziale 4.7 formułuje ogólne kryteria środowiskowe, krajobrazowe, społeczne i przestrzenne. Nie określa jednak dopuszczalnej skali rozwoju OZE, poziomu nasycenia przestrzeni, zasad oceny kumulacji przedsięwzięć ani mierników pozwalających stwierdzić, czy rozwój wielkoskalowej energetyki nie wypiera funkcji rolniczych, mieszkaniowych, turystycznych i krajobrazowych gminy.

#### 2. Strategia sama deklaruje potrzebę „jasnych zasad”

W części operacyjnej projektu Strategii znajduje się odrębny kierunek działania: „Określenie jasnych zasad lokalizacji dużych instalacji OZE”. Jako oczekiwane rezultaty wskazano rozwój OZE z poszanowaniem ładu przestrzennego, walorów krajobrazowych i przyrodniczych oraz terenów rolniczych, a także ograniczenie konfliktów społecznych.

Jest to prawidłowo zidentyfikowany cel. Aby jednak był on operacyjny, zasady lokalizacji muszą umożliwiać rozróżnienie sytuacji, w których dalszy rozwój OZE jest pożądany, dopuszczalny warunkowo albo powinien zostać ograniczony ze względu na kumulację i utratę innych funkcji przestrzeni.

#### 3. Szczegółne znaczenie Strategii potwierdzono w konsultacjach Planu Ogólnego

W raporcie z konsultacji społecznych projektu Planu Ogólnego Gminy Olecko uwagi dotyczące szczegółowych zasad i skali OZE były odrzucane z uzasadnieniem, że dokumentem właściwym do określenia zasad lokalizacji instalacji OZE oraz ich dopuszczalnej skali jest strategia rozwoju gminy. Wskazano również, że strategia sporządzana na podstawie nowych przepisów przejmie część zakresu dotychczasowego studium, w tym ustalenia i rekomendacje dotyczące kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.

*Wniosek: skoro na etapie Planu Ogólnego mieszkańców odesłano z problemem zasad i dopuszczalnej skali OZE do Strategii, obecna Strategia powinna rzeczywiście te kwestie rozstrzygać w sposób wystarczająco konkretny, a nie pozostawiać ich wyłącznie w formule ogólnych zaleceń.*

#### 4. Obecne brzmienie rozdziału 4.7 – mocne strony i ograniczenia

Rozdział 4.7 stanowi wyraźny postęp w stosunku do dokumentu, który całkowicie pomijałby problematykę dużych OZE. Projekt wskazuje m.in., że lokalizacja instalacji powinna uwzględniać ochronę walorów przyrodniczych i krajobrazowych, jakość życia mieszkańców, funkcje rolnicze oraz rozwój turystyki i rekreacji. Preferowane mają być tereny przekształcone, zdegradowane i o niższej przydatności rolniczej.

Jednocześnie użyte sformułowania mają głównie charakter warunkowy i ocenny: „preferencyjnie”, „nie rekomenduje się”, „jeżeli mogłoby to powodować znaczące konflikty”, „dopuszcza się również na innych terenach”. Nie tworzą one jeszcze systemu pozwalającego ustalić, kiedy skala i kumulacja inwestycji stają się z punktu widzenia gminy nadmierne.

#### 5. Brak zasad skali i nasycenia przestrzeni

Strategia nie określa mechanizmu kontroli łącznej skali rozwoju wielkoskalowych OZE. Samo spełnienie warunków przez pojedynczą instalację nie wystarcza, jeżeli w tym samym obszarze powstaje wiele projektów, które łącznie zmieniają funkcję przestrzeni.

Z tego względu Strategia powinna wprowadzić co najmniej obowiązek monitorowania:

- łącznej mocy istniejących, realizowanych, posiadających decyzje i planowanych instalacji wielkoskalowych OZE [MW],
- nasycenia mocą OZE w przeliczeniu na powierzchnię gminy lub określonych jednostek przestrzennych [MW/km<sup>2</sup>],
- powierzchni zajętej przez naziemne instalacje fotowoltaiczne [ha],
- udziału gruntów rolnych zajętych lub przeznaczonych pod wielkoskalowe OZE [%],
- liczby i łącznej skali projektów skupionych w jednym obszarze funkcjonalnym lub krajobrazowym.

#### 6. Kumulacja powinna być zasadą strategiczną, a nie wyjątkiem

Ocena wpływu dużych OZE nie powinna być ograniczona do analizy pojedynczej inwestycji. Strategia powinna nakazywać uwzględnianie, w zakresie właściwym dla kolejnych procedur, kumulacji istniejących, zatwierdzonych i wiarygodnie planowanych instalacji oraz infrastruktury towarzyszącej.

Kumulacja powinna obejmować w szczególności:

- krajobraz i widoczność dominant,
- zajęcie i fragmentację gruntów rolnych,
- wpływ na funkcje turystyczne i rekreacyjne,
- oddziaływanie na korytarze ekologiczne, siedliska, lasy, zadrzewienia i wody,
- hałas i inne oddziaływania właściwe dla danego typu instalacji,
- infrastrukturę elektroenergetyczną, drogi dojazdowe, magazyny energii, stacje transformatorowe i linie przyłączeniowe.

#### 7. Potrzeba hierarchii przestrzennej

Strategia powinna wskazać czytelną hierarchię lokalizacyjną dla wielkoskalowych OZE. Tereny już przekształcone i zdegradowane powinny być preferowane przed terenami otwartymi, rolniczymi i krajobrazowymi. Jednocześnie samo kryterium niskiej klasy bonitacyjnej gruntu nie powinno automatycznie przesądzać o przydatności terenu pod dużą instalację, ponieważ takie grunty mogą pełnić ważne funkcje krajobrazowe, przyrodnicze, retencyjne, turystyczne lub stanowić część większego układu rolniczego.

W systemie strategicznym zasadne jest wyróżnienie:

- obszarów preferowanych – przede wszystkim terenów przekształconych, zdegradowanych, poprzemysłowych i infrastrukturalnych,
- obszarów warunkowych – możliwych do wykorzystania po wykazaniu braku konfliktu i po uwzględnieniu kumulacji,

- obszarów, na których wielkoskalowe OZE powinny być ograniczane ze względu na funkcję przyrodniczą, krajobrazową, rolniczą, mieszkaniową, turystyczną lub rekreacyjną.

## 8. Rozróżnienie skali lokalnej i przemysłowej

Projekt Strategii powinien mocniej rozróżnić rozwój energetyki lokalnej i prosumenckiej od instalacji wielkoskalowych zajmujących znaczne powierzchnie lub tworzących wysokie dominanty. Rozwój energetyki na dachach, przy obiektach publicznych, w lokalnych systemach energetycznych lub na terenach już przekształconych nie powoduje takich samych konfliktów przestrzennych jak wielkoobszarowe farmy naziemne czy wysokie elektrownie wiatrowe.

*Zasada strategiczna: gmina powinna rozwijać OZE w pierwszej kolejności tam, gdzie energia może być wytwarzana bez trwałej utraty innych funkcji przestrzeni, a wielkoskalowe instalacje lokalizować dopiero po ocenie skali, kumulacji i kosztu przestrzennego.*

## 9. Wcześniej opracowane propozycje społeczne

Strona społeczna opracowywała wcześniej bardziej szczegółowe propozycje lokalnych zasad dla fotowoltaiki przemysłowej i energetyki wiatrowej, obejmujące m.in. odległości, bufory, maksymalną skalę instalacji, nasycenie przestrzeni, ochronę krajobrazu oraz zasady kumulacji. Materiały te nie powinny być traktowane jako automatycznie obowiązujące normy techniczne, lecz jako materiał referencyjny do dalszej analizy prawnej, technicznej i planistycznej.

Ich znaczenie polega przede wszystkim na pokazaniu, że pojęcie „jasnych zasad” może i powinno zostać rozwinięte do poziomu pozwalającego mieszkańcom, inwestorom i organom gminy przewidywać dopuszczalną skalę i lokalizację inwestycji.

## 10. Proponowane uzupełnienie Strategii

Proponuje się uzupełnienie rozdziału 4.7 o następującą albo równoważną merytorycznie zasadę:

*„Rozwój wielkoskalowych instalacji odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy Olecko powinien odbywać się w granicach dopuszczalnej chłonności przestrzennej i krajobrazowej gminy. Przy ocenie lokalizacji należy uwzględniać nie tylko oddziaływanie pojedynczej inwestycji, ale także łączną skalę istniejących, realizowanych, zatwierdzonych i planowanych instalacji OZE oraz infrastruktury towarzyszącej. Gmina prowadzi monitoring mocy, powierzchni i rozmieszczenia wielkoskalowych OZE oraz ich udziału w wykorzystaniu gruntów rolnych. Preferowane są lokalizacje na terenach już przekształconych, zdegradowanych i infrastrukturalnych. Dla obszarów otwartych należy zachować funkcje rolnicze, krajobrazowe, przyrodnicze, mieszkaniowe, turystyczne i rekreacyjne oraz ograniczać nadmierną koncentrację instalacji. Szczegółowe kryteria skali, kumulacji, stref preferowanych, warunkowych i ograniczeń lokalizacyjnych powinny zostać rozwinięte w dokumentach planistycznych i wykonawczych w zakresie właściwym dla tych dokumentów.”*

## 11. Korekta wskaźników

Obecne wskaźniki – liczba dokumentów planistycznych uwzględniających zasady OZE oraz liczba konsultacji dotyczących OZE – mierzą aktywność proceduralną, ale nie rezultat przestrzenny. Powinny zostać uzupełnione o mierniki stanu i skali.

- łączna moc wielkoskalowych instalacji OZE istniejących, realizowanych i posiadających podstawę lokalizacyjną [MW],
- nasycenie mocą wielkoskalowych OZE [MW/km<sup>2</sup>],
- powierzchnia gruntowych instalacji PV [ha],
- udział gruntów rolnych przeznaczonych lub zajętych pod wielkoskalowe OZE [%],
- liczba obszarów, dla których wykonano analizę kumulacji krajobrazowej i funkcjonalnej [szt.],

- udział nowych dużych instalacji lokalizowanych na terenach przekształconych, zdegradowanych lub infrastrukturalnych [%].

## 12. Wniosek końcowy

Wnosimy o uwzględnienie uwagi SRG-08/2026 poprzez:

1. doprecyzowanie rozdziału 4.7 tak, aby rzeczywiście określał zasady i dopuszczalną skalę rozwoju wielkoskalowych OZE,
2. wprowadzenie mechanizmu monitorowania nasycenia przestrzeni mocą i powierzchnią instalacji OZE,
3. wprowadzenie zasady obligatoryjnego uwzględniania kumulacji istniejących, zatwierdzonych i planowanych przedsięwzięć w zakresie właściwym dla kolejnych procedur,
4. wprowadzenie hierarchii obszarów preferowanych, warunkowych i wymagających ograniczenia wielkoskalowych OZE,
5. wyraźne rozróżnienie energetyki lokalnej i prosumenckiej od wielkoskalowej energetyki przemysłowej,
6. uzupełnienie wskaźników Strategii o mierniki rzeczywistej skali, nasycenia i wpływu przestrzennego OZE,
7. wykorzystanie wcześniej zgłoszonych społecznych propozycji szczegółowych zasad OZE jako materiału referencyjnego do dalszej analizy i dokumentów wykonawczych.

## Dokumenty źródłowe

1. „Strategia Rozwoju Gminy Olecko do 2035 roku – projekt”, 2026, w szczególności s. 72 oraz rozdz. 4.7, s. 130–131.
2. „Raport z przebiegu konsultacji społecznych nad projektem planu ogólnego gminy Olecko”, 30.04.2026 r. – uzasadnienia uwag wskazujące Strategię jako właściwy dokument dla zasad lokalizacji OZE i ich dopuszczalnej skali.
3. Wcześniej opracowany projekt lokalnych zasad bezpiecznej lokalizacji OZE dla Gminy Olecko wraz z załącznikami dotyczącymi fotowoltaiki przemysłowej i energetyki wiatrowej – materiał społeczny do dalszej analizy.